

Nieznajomość prawa szkodzi

PRAWO I OŚWIATA

Andrzej G. Maślany

DROGI ADAPTACJI

Kraków 2017

Redaktor publikacji

Andrzej G. Maślany

Projekt okładki

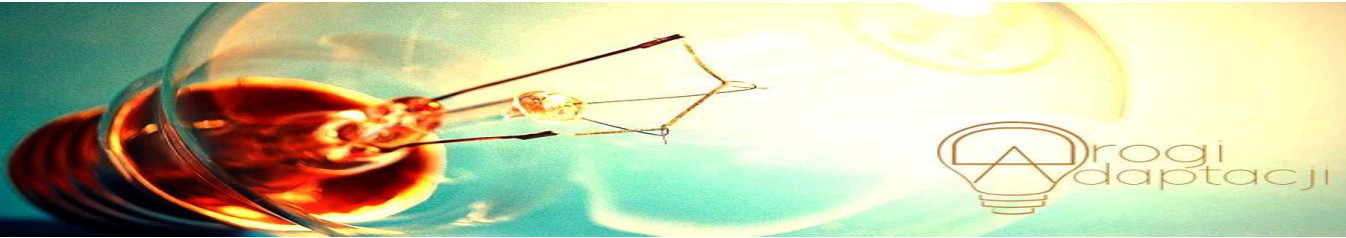
Andrzej G. Maślany

Pod patronatem

Kraków 2017

Nie wszystkie prawa zastrzeżone: autor publikacji zezwala na powielanie niniejszego poradnika pod warunkiem umieszczenia informacji o autorstwie.

Wstęp

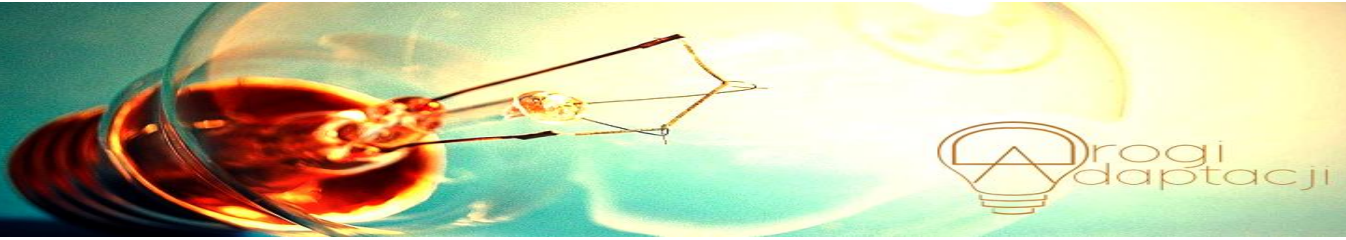

Niniejszy poradnik został napisany z myślą o rodzicach dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, w tym intelektualną, objętych obowiązkiem edukacyjnym. W związku ze zmianami w ustawodawstwie autor poradnika pragnie odpowiedzieć na kluczowe pytania o stan prawny obowiązujący od dnia 1 września 2017 roku. Na powstanie poradnika wpływ miała również obowiązująca współcześnie tendencja do inkluzji, to znaczy integrowania w pełniejszym zakresie uczniów z niepełnosprawnością z pełnosprawnymi rówieśnikami. Warto zatem znać regulacje prawne, które mają realny wpływ na powyższy proces.

W tak przygotowanym tekście znajdują Państwo odpowiedzi na pytania dotyczące m.in. orzecznictwa w Polsce, zmianach w budowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w tym specjalnych i integracyjnych, regułach finansowania dowozu i opieki uczniów do placówek edukacyjnych, regulacjach prawnych obowiązujących przy odraczaniu obowiązku szkolnego.

Biorąc pod uwagę budowę aktu prawnego, który charakteryzuje sposób funkcjonowania polskiej szkoły, złożoność języka prawniczego, autor niniejszej publikacji, przy każdym pytaniu odnotowuje dokładnie z jakiego artykułu, ustępu i punktu pochodzi dana forma prawna. Celem takiego zabiegu jest ochrona rodziców dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością przed swobodną interpretacją pracowników różnego szczebla. Zwrócić należy uwagę, że tylko kontakt z odpowiednimi organami (np. kuratorium oświaty) zapewni bezbłędną interpretację przepisów prawa. Dzieje się tak dlatego, że autor jako pedagog specjalny, nie zaś prawnik, w niektórych przypadkach dokonywał własnej interpretacji obowiązującego przepisu. Osoby pragnące spojrzeć na temat z innej perspektywy zapraszam do zapoznania się z poradnikiem opracowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej („Co rodzic powinien wiedzieć w nowym roku szkolnym 2017/ 2018"). Nie znajdują tam jednak Państwo bezpośredniego odniesienia do artykułów ustawy.

mgr Andrzej G. Maślany

Prawo Oświatowe

14 grudnia 2016r.

1. Jakie prawa wobec osób z niepełnosprawnością gwarantuje Prawo Oświatowe?

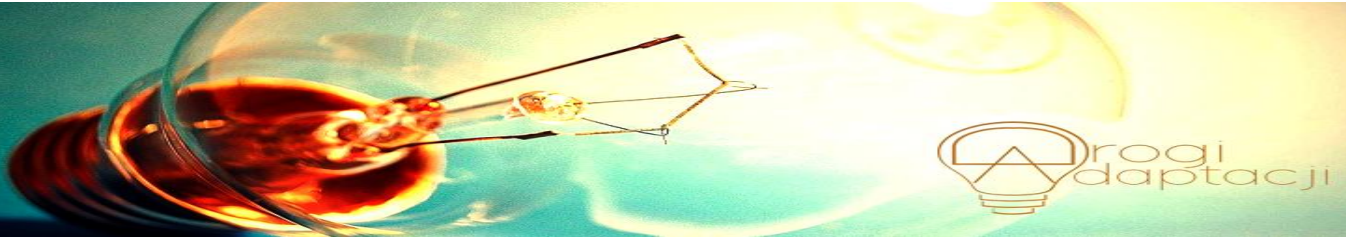
Zgodnie z art. 1 m.in.:

- (pkt. 5) [...] dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej[...];
- (pkt. 6) [...] możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi, edukacyjnymi oraz predyspozycjami [...];
- (pkt. 7) [...] opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych [...];
- (pkt. 16) [...] opiekę uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej [...];
- (pkt. 20) [...] warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego[...].

2. Jakich placówek dotyczą regulacje ustawodawcy?

Zgodnie z art. 2 m.in.:

- (pkt. 1) [...] przedszkola ogólnodostępne, przedszkola z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi, przedszkola integracyjne i przedszkola specjalne [...];
- (pkt. 2a) [...] szkoły podstawowe ogólnodostępne, szkoły podstawowe specjalne, szkoły podstawowe integracyjne, szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi, w tym z integracyjnymi i specjalnymi [...];
- (pkt. 2b) [...] ponadpodstawowe, w tym specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, dwujęzycznymi [...];
- (pkt. 6) [...] poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym specjalistyczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze [...];
- (pkt. 7) [...] młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki [...];

3. Kto może zostać objęty kształceniem specjalnym?

Zgodnie z art. 127 ust. 1:

- [...] kształceniem specjalnym obejmuje się: **dzieci i młodzież** niepełnosprawne, niedostosowane społecznie i zagrożone niedostosowaniem społecznym, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy[...].

4. W jakich placówkach odbywać się może kształcenie specjalne?

Zgodnie z art. 127 ust.1:

- [...] kształcenie specjalne odbywać się może w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego i ośrodkach, o których mowa w art. 2 pkt. 7 (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki)[...].

5. Kto może skorzystać z indywidualnego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania?

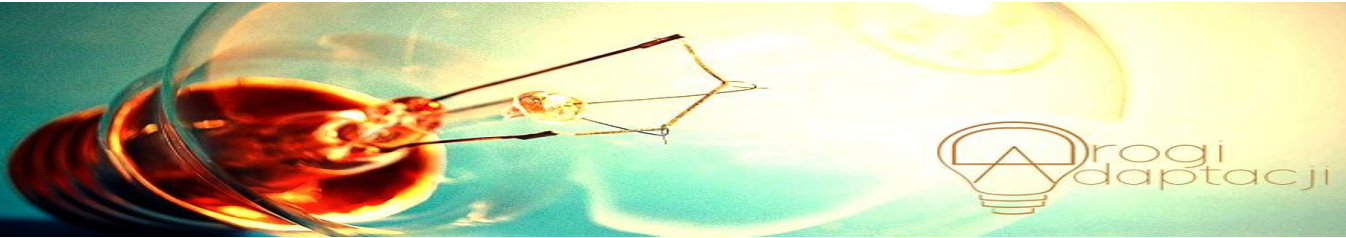
Zgodnie z art. 127 ust. 2:

- [...] z indywidualnego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania skorzystać mogą dzieci i młodzież, **których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia** uczęszczanie do placówki [...].

6. Jakie korzyści mogą wyniknąć dla dziecka, które posiada orzeczenie?

Zgodnie z art. 127 ust. 3:

- [...] dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym **dostosowuje się** odpowiednio program wychowania przedszkolnego i program nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych [...];
- [...] dla dzieci i młodzieży, o których mowa, tworzy się indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (**IPET**) oparty na **zaleceniach zawartych w orzeczeniu** o potrzebie kształcenia specjalnego [...];

7. Na jakich zasadach funkcjonuje wychowanie przedszkolne w przypadku dziecka z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego?

Zgodnie z art. 31:

- (pkt. 1) [...] dzieci, które ukończyły **3 rok** życia objęte są wychowaniem przedszkolnym, zatem przyjąć należy, że **mają prawo** do uczęszczania do przedszkola, aż do momentu ukończenia **7 roku życia** [...];
- (pkt. 2) [...] **dziecko z orzeczeniem** o potrzebie kształcenia specjalnego może być objęte wychowaniem przedszkolnym **nawet po ukończeniu 7 roku życia**, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończy **9 lat** (zasady odraczania obowiązku szkolnego zawarte są w art. 38) [...];
- (pkt. 4) [...] dziecko 6 - letnie jest zobowiązane do odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego (przedszkole, oddział przedszkolny w szkole podstawowej, inna forma wychowania przedszkolnego)[...];
- (pkt. 5) [...] **dziecko z orzeczeniem** o potrzebie kształcenia specjalnego **zobowiązane jest** do odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie obowiązku szkolnego (znaczy to tyle, że dziecko z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego musi odbyć przygotowanie przedszkolne rok wcześniej zanim zacznie uczęszczać do szkoły) [...].

8. W jaki sposób odroczyć obowiązek szkolny?

Zgodnie art. 38:

- (ust.1) [...] dziecku z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego (art. 31 ust.2) przysługuje **prawo do odroczenia** rozpoczęcia obowiązku szkolnego do momentu, **w którym kończy 9 lat** (biorąc pod uwagę rok szkolny w roku kalendarzowym, którym dziecko osiągnęło wymagany wiek)[...];
- (ust.2) [...] wniosek należy złożyć do dyrektora publicznej szkoły podstawowej[...];
- (ust.3) [...] wniosek należy złożyć w danym roku kalendarzowym, w którym dziecko **kończy 7 rok życia** [...];
- (ust.3) [...] wniosek można złożyć ponownie w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 8 rok życia, niemniej należy pamiętać, że ostateczny termin przypada na 31 sierpnia[...];
- (ust.4) [...] do wniosku należy **załączyć orzeczenie** o potrzebie kształcenia specjalnego **oraz opinię**, w której zawarta jest informacja o potrzebie odroczenia. Opinię wydaje publiczna poradnia psychologiczno-pedagogiczna lub niepubliczna poradnia psychologiczno-pedagogiczna (w drugim przypadku poradnia spełnić musi określone ustawą wytyczne zgodne z prezentowanym art.168) [...].

9. Co dzieje się z dzieckiem, któremu odroczone obowiązki szkolny?

Zgodnie z art. 38 ust.5:

- [...] dziecko odroczone **kontynuuje przygotowanie przedszkolne** a dziecko posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność sprzężoną, gdzie jedną z nich jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym, w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym [...].

10. Jakie obowiązki spoczywają na rodzicach dziecka z niepełnosprawnością realizującego obowiązkowe przygotowanie przedszkolne?

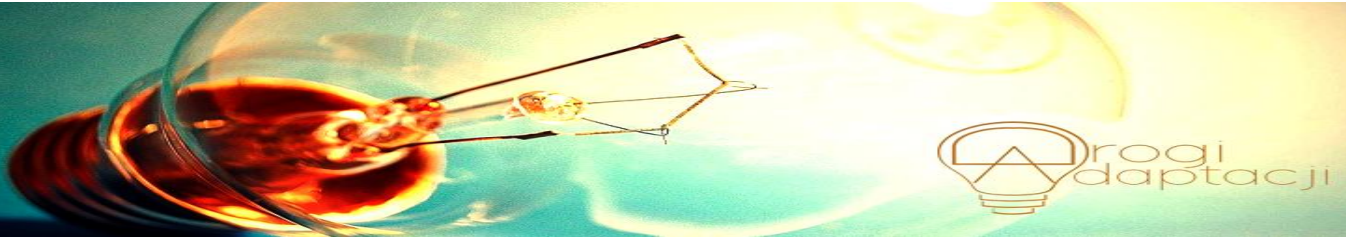
Zgodnie z art. 33:

- (pkt. 1) [...] rodzic zobowiązany jest do zgłoszenia dziecka do odpowiedniej placówki [...];
- (pkt. 2) [...] rodzic zapewnia możliwość regularnego uczęszczania na zajęcia [...];
- (pkt. 3) [...] wymaga się od rodzica złożenia informacji (do 30 września każdego roku) dyrektora szkoły podstawowej (objętej rejonizacją) o realizacji obowiązku przygotowania przedszkolnego [...];
- (pkt. 4) [...] rodzic obowiązany jest do zapewnienia dziecku odpowiednich warunków nauki (patrz art. 37 ust.1), w przypadku realizacji obowiązku poza placówką, do której dziecko zostało zgłoszone [...].

11. Czy dzieci i młodzież z głębokim stopniem niepełnosprawności intelektualnej, uczęszczająca do oddziałów rewalidacyjno-wychowawczych, również odbywają przygotowanie przedszkolne, obowiązki szkolny i obowiązki nauki?

Zgodnie z art. 36, ust. 17:

- [...] udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, według ustawodawcy traktowany jest jako **spełnienie obowiązku** przygotowania przedszkolnego (art.31 ust.4), obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Przepisy związane z organizacją i funkcjonowaniem oddziałów rewalidacyjno-wychowawczych znaleźć można w ustawie z 19 sierpnia 1994 o ochronie zdrowia psychicznego (art.7 ust. 3)[...].

12. Jakie kryteria należy spełnić, aby dziecko mogło odbyć obowiązkowe przygotowanie przedszkolne poza placówką?

Zgodnie z art. 37:

- (ust. 1) [...] **należy złożyć wniosek** do dyrektora placówki, do której dziecko zostało zakwalifikowane [...];
- (ust. 2. i ust. 2 pkt.1) [...] zezwolenie może być wydane przed rozpoczęciem roku szkolnego lub w trakcie (ust. 2), wtedy gdy placówka znajduje się na terenie województwa, w którym dziecko mieszka (ust. 2 pkt. 1) oraz [...]:
  - a. [...] rodzic uzyskał **opinię poradni** psychologiczno-pedagogicznej [...];
  - b. [...] rodzic złożył **oświadczenie**, w którym zapewnia organizację odpowiednich warunków niezbędnych do realizacji wymagań zawartych w podstawie programowej na danym etapie edukacyjnym [...];
  - c. rodzic zobowiązuje się do przystąpienia przez dziecko do rocznych egzaminów kwalifikacyjnych (zasady przeprowadzania egzaminów zawarte są w art. 37 ust. 4) [...].

Zgodnie z art. 37 ust. 3:

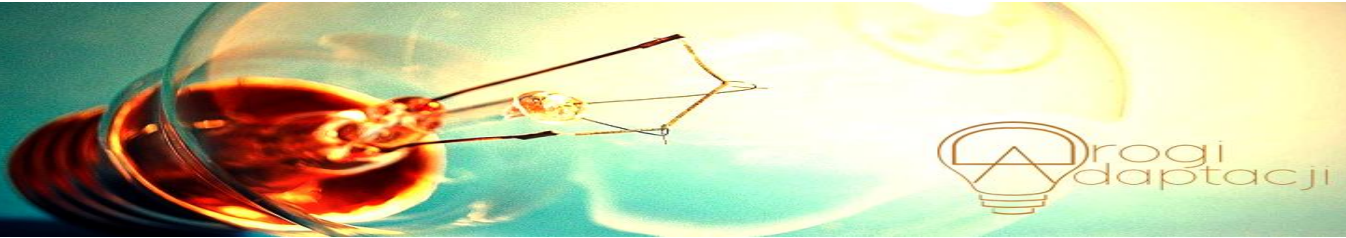
- [...] rodzice dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu **umiarkowanym i znacznym**, posiadający **orzeczenie** o potrzebie kształcenia specjalnego, **zwolnieni są** z obowiązku realizacji wymagań zapisanych w ust. 2 (pkt. 1) oraz ust. 2 (pkt. 2 a i c). Rodzica obowiązuje złożenie odpowiedniego wniosku do dyrektora z załączoną opinią z poradni psychologiczno-pedagogicznej [...].

13. Kiedy zezwolenie może zostać cofnięte?

Zgodnie z art. 37 ust. 8:

- [...] zezwolenie może zostać cofnięte w przypadku, gdy:
  - rodzice wyrażą taką wolę we wniosku skierowanym do dyrektora placówki;
  - jeżeli uczeń nie przystąpił do egzaminów kwalifikacyjnych lub ich nie zdał, **(nie dotyczy)** uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym)
  - gdy zezwolenie zostało wydane z naruszeniem prawa [...].

14. Czy dziecko posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, zobligowane jest do odbywania egzaminów kwalifikacyjnych?

Zgodnie z art. 37 ust.5:

- [...] w przypadku dzieci i młodzieży, o której wspomniano powyżej, obowiązek taki **nie istnieje**. Nie ma zatem egzaminów kwalifikacyjnych z części podstawy programowej obowiązującej na danym etapie edukacyjnym [...].

15. Jakie prawa posiada dziecko (w tym rodzic), którego nauka odbywa się poza placówką?

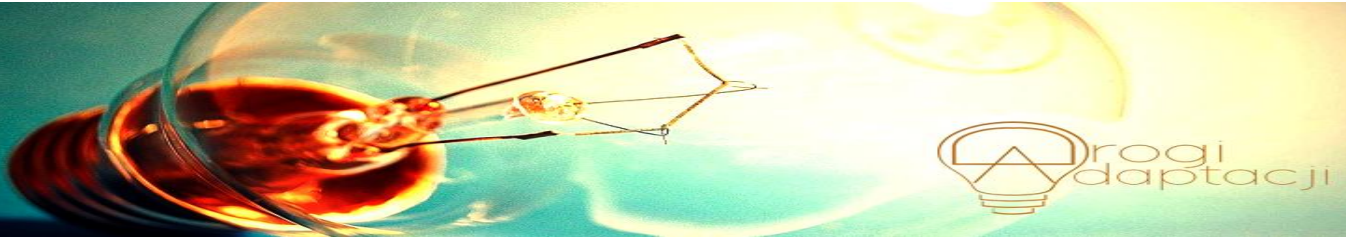
Zgodnie z art. 37 ust.5:

- [...] Dzieci i młodzież spełniająca obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą, w tym rodzic, może korzystać z:
  - prawa do uczestniczenia w szkole w zajęciach (lista zajęć art. 109 ust. 1 pkt. 2, 3 i 5-7);
  - prawa do dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych (art. 22a i 22c);
  - pomocy dydaktycznych służących do realizacji podstawy programowej znajdujących się w zasobach szkoły (w porozumieniu z dyrektorem);
  - prawa do udziału w konsultacjach umożliwiających przygotowanie do rocznych egzaminów kwalifikacyjnych [...].

16. Jak wygląda kwestia transportu dziecka z niepełnosprawnością z domu do szkoły i ze szkoły do domu?

Zgodnie z art. 39 ust. 4:

- (pkt. 1) [...] **gmina ma obowiązek** zapewnić uczniom niepełnosprawnym, których kształcenie i wychowanie odbywa się na podstawie art. 127 (orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego), **bezpłatny transport i opiekę** w czasie transportu **do najbliższej placówki**. Uczniom z niepełnosprawnością ruchową, **z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym** także do najbliższej **szkoły ponadpodstawowej**, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21 rok życia[...];
- (pkt. 2) [...] prawo do bezpłatnego transportu i opieki dotyczy także **dzieci i młodzieży z głębokim stopniem niepełnosprawności intelektualnej** uczęszczających do oddziałów rewalidacyjno - wychowawczych (art.36 ust.17) oraz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością sprzężoną (jedną z nich jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym), która

również uczęszcza do R-W. Wyżej wymienionym osobom prawo do bezpłatnego transportu i opieki przysługuje do:

- 25 roku życia (osoby z głębokim stopniem niepełnosprawności intelektualnej);
- 24 roku życia (osoby z niepełnosprawnością sprzężoną, w tym z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym).

17. Czy jeśli sama/ sam dowożę swoje dziecko, mogę liczyć na zwrot kosztów?

Zgodnie z art. 39 ust. 4 (pkt. 3):

- [...] **Gmina ma obowiązek zwrócić koszty** przejazdów ucznia, oraz uczestnika zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (patrz. pkt. 1 i 2) oraz jego opiekuna do szkoły lub odpowiednich ośrodków, **na zasadach określonych w umowie** zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) a rodzicami, **jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice** [...].

18. Czy szkoła specjalna ma swój obwód (zasięg terytorialny)?

Zgodnie z art. 88 ust. 3:

- zgodnie z powyższym paragrafem nie ustala się obwodów szkołom specjalnym i szkołom integracyjnym;

19. Czy szkoła podstawowa ma obowiązek zorganizować świetlicę?

Zgodnie z art. 105 ust. 1 i 2:

- [...] szkoła podstawowa, w tym specjalna szkoła podstawowa, **ma obowiązek** zorganizować zajęcia świetlicowe dla uczniów, którzy pozostają w szkole dłużej **ze względu na:**
  - (pkt. 1) na czas pracy rodziców (wtedy rodzice zobowiązani są do złożenia odpowiedniego wniosku);
  - (pkt. 2) organizację dojazdu do szkoły lub inne okoliczności wymagające zapewnienia opieki w szkole;
- świetlica organizuje zajęcia świetlicowe zorientowane na potrzeby edukacyjne oraz rozwojowe dzieci i młodzieży [...];

20. Jakie zajęcia powinna organizować szkoła (działalność dydaktyczno-wychowawcza)?

Zgodnie z art. 109 ust.1:

- (pkt. 1) [...] organizuje się zajęcia edukacyjne, w tym z zakresu kształcenia ogólnego i przygotowania do zawodu [...];
- (pkt. 3) [...] organizuje się **zajęcia rewalidacyjne** dla uczniów z niepełnosprawnością [...];
- (pkt. 5) [...] organizuje się zajęcia w ramach **pomocy psychologiczno pedagogicznej**[...].

21. Na czyj wniosek rozpoczyna się postępowanie rekrutacyjne do przedszkola?

Zgodnie z art. 130 ust. 1:

- (pkt. 4) [...] **rodzic składa** wniosek o rozpoczęcie procedury rekrutacyjnej dla swojego dziecka [...].

22. Czy należy, co roku wypełniać deklarację o kontynuowaniu wychowania przedszkolnego, na czas pobytu dziecka w przedszkolu?

Zgodnie z art. 153 ust. 2:

- Rodzic, jeśli chce, aby jego dziecko uczęszczało w kolejnym roku do wybranego przedszkola, zobowiązany jest do **wypełnienia deklaracji dotyczącej kontynuowania wychowania przedszkolnego**.

23. Jak prezentuje się nowy podział na etapy edukacyjne i ile lat trwa każdy z nich?

Zgodnie z art. 18. ust. 1 (pkt. 1 i 2):

Typ szkoły	Czas trwania
Szkoła podstawowa	8 - letnia
Szkoła ponadpodstawowa: e. szkoła przysposabiająca do pracy	a. 4 - letnie e. 3 - letnia
UWAGA: Zgodnie z art. 18 ust. 2 szkoła przysposabiająca do pracy przeznaczona jest dla osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności intelektualnej (wymóg orzeczenia o KS) lub dla uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną.	

Andrzej G. Maślany

PEDAGOG SPECJALNY
TERAPEUTA ZAJĘCIOWY
OLIGOFRENOPEDAGOG

DROGIADAPTACJI@GMAIL.
COM

Sprawdź też

WCZESNE WSPOMAGANIE
ROZWOJU DZIECKA
FAQ

ANDRZEJ G. MAŚLANY

KRAKÓW 2017

Drogi Adaptacji